

SLOVENSKI NAROD

Izbija vsak dan popoldne, izvemši nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

V petek bo podpisana zvezna pogodba s Francijo

Službeno sporočilo našega zunanjega ministrstva. — Dr. Marinković odpotuje jutri v Pariz. — Neprijetno presenečenje v Rimu in Sofiji

— Beograd, 7. novembra. Včeraj zvečer je znanje ministrstvo službeno objavilo, da je dosežen med našo državo in Francijo sporazum glede podpisa zvezne in arbitražne pogodbe. Zunanji minister odpotuje jutri v Pariz, da tam v imenu naše vlade pogodbo podpiše.

V zvezi z odhodom zunanjega ministra je bil tudi sobotni sestanek šefov opozicije z dr. Marinkovićem, ki jih je naprosil, naj mu ne delajo težko, ker bi se sicer lahko podpis te pogodbe znova zavlekel. Naglasil je, da mora radi podpisati še pred četrtkom odgovoriti na interpelacijo opozicije glede zunanje političnega položaja že v četrtki, kakor je bilo prvotno dogovorjeno. Šefi opozicije so na to pristali, nakar je bilo definitivno sklenjeno, da odpotuje zunanji minister že jutri popoldne v Pariz. Spremljal ga bodo šef kabineta zunanjega ministrstva g. Staša Pelivanović, tajnik zunanje ministrstva g. Milovan Milovanović in pisar kabineta g. Ilija Jukić. Za časa njegove odsotnosti zastopa zunanji minister dr. Kumanudi.

Kratko politično zatišje

Spori radi sestave odbora za štednjo. — Seja ministrskega sveta. — Zakon o občinah. — Konferenca šefov opozicije z g. Davidovičem. — Kralj odpotoval zopet v Topolo

— Beograd, 7. novembra. Ker je Narodna skupščina odgodena do četrtega, v Beogradu ni važnejših političnih dogodkov. Pozornost političnih krogov je koncentrirana na podpis zvezne pogodbe s Francijo in pa na delo v skupščinskih odborih. Danes popoldne se sestane finančni odbor. Na dnevnem redu je izvolitev državnega gospodarskega odbora za štednjo. Zadržuje pa se, da tozadevno ni še dosežen sporazum v vladi in da bo seja finančnega odbora zaradi tega odgodena. Domneva se, da so o tem razpravljali tudi na današnji dopoldanski seji ministrskega sveta, ki je trajala od 10. do 12. Očividno pa tudi na tej seji še ni bil dosežen sporazum, ker se bo seja popoldne nadaljevala.

Notranji minister je danes predložil ministrskemu svetu osnutek zakona o občinah. Izvoljen je bil poseben sedemčlanski ministrski odbor, ki bo še enkrat pregledal ta osnutek, na kar bo zakon predložil Narodni skupščini. Finančni minister je obvestil ministrski svet, da je proračun definitivno izdelan ter da ga bo že v prihodnjih dneh izročil Narodni skupščini.

Veliko zanimanje je vzbudil v po-

Seja demokratskega glavnega odbora

V splošno presenečenje glavni odbor ni razpravljaj o politični situaciji. — Za januar je sklican strankin kongres. — V sredo se sestane poslanski klub DS

— Beograd, 7. novembra. Včeraj se je vršila seja glavnega odbora demokratske stranke. Seji so politični krogi glede na različna naziranja med g. Davidovičem in dr. Marinkovićem pripisovali velik pomen, ker se je splošno domnevalo, da je g. Davidović sklical sejo glavnega odbora pred vsem zato, da definitivno določi smernice demokratske politike, v kolikor se nanašajo na sodelovanje z radikali. Na splošno presenečenje pa glavni odbor o političnem položaju sploh ni razpravljaj, marveč se je bavil zgolj s strankinimi organizacijskimi zadevami.

Predvsem je bilo sklenjeno, da se skliče kongres demokratske stranke dne 15. januarja 1928 v Beograd. Glavni odbor se je dalje bavil z likvidacijo sporov, ki so nastali v raznih organizacijah stranke ob priliki skupščinskih volitev. Glavni odbor je razpravljaj tudi o reorganizaciji glavnega glasila stranke, kojega pisavo so zlasti v zadnjem času v poslanskih krogih ostro kritizirali. Debatna o političnem položaju je bila po zadržanih ugodnih demokratskih pravokov za enkrat odgodena, ker bo o tem predhodno razpravljaj še poslanski klub na svoji seji v sredo dne 9. t. m., na kateri bodo še enkrat razmotrivali delo vlade in zahteve demokratskih organizacij. Pač pa naglašajo, da bo glavni odbor še pred kongresom imel posebno sejo, na kateri bo razpravljaj svoje predloge za stran-

V zvezi z Marinkovićevim odhodom je bila odgodena tudi razprava o predlogu g. Svetozarja Pribečevića glede osnivanja znanje - političnega parlamentarnega odgovora. Lojalno postopanje opozicije je naredilo na javnost zelo ugoden vtis.

Vest o skorajšnjem podpisu prijateljske pogodbe s Francijo je bila povsod sprejeta z velikim zadovoljstvom. Opaža pa se, da je presenetila beograjske diplomatske kroge. Italijanski poslanik general Bodrero je danes povsem nepričakovano odpotoval v Rim, da poroča svoji vladi. Pravo konsternacijo je glasom poročil beograjskih listov vzbudila ta vest v bolgarskih krogih, ki so doslej nasledili italijanskim zadržilom, da je Jugoslavija popolnoma izolirana. Bolgarski poslanik Vakarevski je bil včeraj brzojavno poklican v Sofijo, da poroča vladi.

Kakor izve vaš poročevalec v znanjem ministrstvu, bo podpisana pogodba s Francijo takoj po prihodu zunanjega ministra v Pariz, najbrž v petek popoldne. Tako po podpisu bo pogodba registrirana pri Društvu narodov in nato objavljena.

litičnih krogih današnji dopoldanski sestanek med g. Davidovičem, Pribečevićem, Jovanovićem in Radićem. G. Davidović je obvestil šefe opozicije o poteku včerajšnje seje glavnega odbora demokratske stranke, nakar so baje razpravljaj o nadaljni skupni akciji za koncentracijsko vlado. V tej zvezi je zanimiva izjava, ki jo je podal novinarjem ugleden član radikalne stranke in bivši minister, ki je naglasil, da je sedanjí položaj nevzdržen in da bo radikalna stranka po zasluzi g. Vukičevića postala v gledni dobi skupščinska manjšina. Dejstvo, da se pojavljata SDS in HSS v vsaki kombinaciji kot nerazdržljiva skupina, vzbuja po izjavi tega radkala v radikalnih vrstah veliko vznemirjenje, ker vidijo v njem močne protiradikalne fronte. To bi bilo po mnenju teh krogov možno preprečiti samo na ta način, da g. Vukičević čimprej odstopi in tako omogoči široko koncentracijsko vlado.

Kralj je včeraj po advicijni ministrskega predsednika, ki mu je poročal o tekočih zadevah, odpotoval v Topolo, kjer namerava ostati več dni. Zato tudi v prihodnjih dneh ni pričakovati nikakih pomembnejših dogodkov.

V poučenih krogih se zatrjuje, da je hotel g. Davidović s to sejo opozoriti svoje nasprotnike v stranki, da ima v glavnem odboru absolutno večino in da lahko v vsakem trenutku reši situacijo v smislu svoje koncepcije. To naj bi bil zadnji opomin demokratskim ministrom, da je g. Davidović šef stranke in da uživa popolno zaupanje strankinimi organizacijami.

RUMUNSKÉ ZMEDE

— Bukarešta, 7. novembra. Zadnje dni so bile v inozemskem tisku razširjene vesti, da je kraljica vdova, ki je hotela pred par dnevi odpotovati v Pariz, da se sporazume s princem Karlom, nekaka vjetnica rumunske vlade, ki ji je zabilježeno odpotovanje. Radi tega tudi da ni mogla prisotnostovati poroki Ane Francoske v Napolju, kakor je prvotno nameravala. Vlada je danes izdala službeni komunique, v katerem te vesti odločno demantira.

— Bukarešta, 7. novembra. Vlada je sklenila, da obloži Manoilescu radi veleizjaje in nameravanega napada na kralja Mihajla. Zakon določa za taka hudodelstva smrtno kazen. Proces bo pričel v četrtki 10. t. m.

IZ MEHIKE

— Mexiko, 7. novembra. General Gomez, ki je bil nedavno kandidat za predsedniško mesto, je bil včeraj skupno s štirimi uporniški oficirji v bližini Veraacruzja premagan in ujet. Postavljen je bil takoj pred preki sed in obsojen na smrt. Smrtna kazen je bila izvršena takoj po razglasitvi obsedbe.

Lepi uspehi SDS v Vojvodini

Včeraj so se vršile v Vojvodini občinske volitve — Radikali so zelo nazadovali, razveseljivo pa napredovala SDS. — Velika razcepljenost volilcev po mestih. — Skoro nikjer nima ena sama stranka absolutne večine.

Beograd, 7. nov. Včeraj so se vršile v Vojvodini občinske volitve. Po prviru so bili v Vojvodini radikali skoro absolutni gospodarji, sprva radi starih simpatij prebivalstva, kasneje največ s pomočjo vladnega aparata. Skoro vse občine so imele radikalne komisarje in je baš radi tega prišlo v zadnjem času do ostrih konfliktov med radikali in demokrati. Včerajšnje volitve pa so končale s popolnim neuspehom radikalov, ki so še pri skupščinskih volitvah dobili v Vojvodini skoraj absolutno večino.

Zelo so napredovali demokrati obeh skupin, posebno pa samostojni demokrati, ki so si priborili nepričakovano močne pozicije, tako da spadajo sedaj v Vojvodini med najmočnejše stranke. Značilno za razpoloženje volilcev je izredno veliko število glasov, ki so jih dobili demokrati v vseh njih občinah, v katerih so nastopali združeno.

Nemci so obdržali svoje pozicije, Madžari so, kolikor se da sploh primerjati, nazadovali, docela pogoreli pa so nikičevci, ki so imeli sedaj v Vojvodini razmeroma močne pozicije. Kako so se odrezali radičevci, še ni mogoče ugotoviti, ker do danes zjutraj še niso bili znani rezultati vseh podeželskih občin.

Dosedanji rezultati

V naslednjem nekaj važnejših rezultotov:
SUBOTICA: od 100 obč. odbornikov so dobili vladni radikali 28, radičevci 16, Madžari 14, demokrati 12, klerikali 8, pašičevci in SDS 7, delavska

lista 7, trgovska 5, obratniška 3. Doslej so imeli v Subotici večino radikali, ki pa se bodo morali sedaj koalirati z drugimi skupinami, ako bodo hoteli dobiti župana. Nazadovali so tako zelo, čeprav so se tudi pri teh volitvah posluževali najrazličnejših zlorab. Dognano je n. pr., da so že pred volitvami delili volilne kroglice svojim pristajšem.

PANČEVO: Nemci 16, SDS 26, demokratska stranka 5, radikali 13.

STARA KANIZA: Socialisti 8, SDS 15, Službeni radikali 8, Madžari 22, demokrati 15.

BEČKEREK: Vladni radikali 9, SDS 17, Madžari 11, zemljoradniki 5, radikalni disidenti 8, demokrati 3, Nemci 4, sportniki 1, trgovci 4, socialisti 2, komunisti 4, židje 4.

SOMBOR: meščanski blok 38, skupna lista Madžarov in demokratov 20, zemljoradniki 8, socialisti 5, radičevci 4, komunisti 3, privatni uradniki 2.

NOVI SAD: Vladni radikali 18, Madžari 15, SDS 13, pašičevci 8, židje 5, demokrati 4, Nemci 4, pašičevci 4, socialisti 2, komunisti 3.

SENTA: skupna lista DS in SDS 31, Madžari 25, vladni radikali 11, pašičevci 8, komunisti 5.

VRŠAC: skupna lista DS in SDS 36, radikali 15, nemški socialisti 8, oficijelna nemška lista 7, socialisti 6, nemški radikali 3, zemljoradniki 2.

BNLA CRKVA: Nemci 21, radika 11, SDS 4, DS 3, radikali 1.

KULPIN: SDS 17, radikali 7, Slovaki 7, pašičevci 6.

Nova poplavana katastrofa v Ameriki

Cele pokrajine uničene — 20.000 človeških žrtev

Silno deževje je povzročilo v Severni Ameriki zopet strahovite poplave. — Škoda je neizmerna, človeške žrtve baje strahovite. — Kar ni uničila voda, so razdejali viharji.

— Newyork, 7. novembra. Radi trajnega deževja so narastle v Zedinjenih državah vse reke in povzročile zopetne katastrofalne poplave. Najhujše so prizadete zvezne države Connecticut, Newpamshire, Massachusetts, Maine in Vermont, kjer so poplavljene ogromne pokrajine. Mnogo mest in naselbin je popolnoma pod vodo, ki sega ponekod na najvišje strehe. Železniški promet je na mnogih krajih prekinjen, porušene so tudi telefonske in telegrafске napeljave, tako da se vrši poročevalska služba le s pomočjo radija in letal. V mestu Montpellierju je vrdla voda ponoči skozi odprtino, ki je nastala v nasipu, s tako naglico, da prebivalstvo ni moglo ničesar rešiti. Le z največjo naglico so spravili na varno ljudi. Kljub temu pa je katastrofa zahtevala 300 žrtev. Materijalna škoda je neprecenljiva.

Tudi v drugih pokrajinah so popustili nasipi in se je voda tako naglo razlivala, da je ugonobila vse imetje. Mnogo železniških prog je popolnoma razdejanih. V veliki nevarnosti je mesto Koenecke, ki je popolnoma odrezano od sveta. Voda je v tej pokrajini porušila vse mostove, tako da je dostop mogoč samo s pomočjo hidroplanov.

— Newyork, 7. novembra. Iz poplavljenih pokrajin prihajajo vedno bolj pretresljive vesti. Tekom včerajšnjega dne je voda na 17 krajih porušila nasipe, tako da je katastrofa še večja. V Butlandu je baje utonilo 3000 oseb.

V Vindsorju, kjer je 10.000 ljudi brez strehe, je vlada proglasila obsedno stanje, ker se je bati, da se pojavijo roparske tolpe.

Mesto Barre, ki je bilo že v soboto popolnoma odrezano od ostalega sveta, je voda tekom včerajšnjega dne popolnoma zalila, tako da je brez sledu izginilo. Število človeških žrtev še ni znano. Pogrešajo nad 4000 ljudi.

V pokrajini Burlingtonu je poplava uničila vsa živila. Ker je dostop popolnoma nemogoč, je prebivalstvo, ki se je rešilo na planine, brez vsakega živeža in se je pojavil že občuten glad. Vlada je odposlala vojaške čete in organizirala dovolj živih potom civilnih in vojaških letal. Mesto Springfield je po nalogu oblasti evakuirano, ker se je bati, da se vsak čas poruši glavni nasip, nakar bo katastrofa neizogibna.

Poplava je uničila neštete tovarne in razna druga podjetja, radi česar je ostalo na stotošče prebivalcev brez kruha in zaslužka, ki so tik pred zimo na ulici. Glasom najnovejših ugotovitev je utonil tudi guverner države Vermont.

Število žrtev še ni ugotovljeno, ceni pa se, da znaša že doslej nad 20.000 škoda, ki jo je povzročila poplava, sega v stotimilijone dolarjev.

Glasom zadnjih poročil je začel divjati povrh še strahovit ciklon. V bližini obale ležeče mesto Vellore je ciklon popolnoma uničil. Izpod ruševin so potegnili doslej 300 mrtvih.

Proslava evangeljske cerkvene občine v Ljubljani

Evangeljska cerkvena občina je včeraj proslavila 75-letnico svojega obstoja in ob enem 75-letnico evangeljske cerkve na Gosposvetski cesti, zgrajene leta 1852. Ob enem s tem dvojnimi jubilejem je evangeljska občina proslavila včeraj tudi 400-letnico prve evangeljske službe božje v Ljubljani po končanem protireformacijskem terorju.

V lepo z zelenjem in državno zastavo okrašenih cerkvi se je včeraj dopoldne vršila svečana služba božja, katere so se udeležili zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter številni odlični predstavniki evangel. cerkve iz Jugoslavije in Avstrije. Pastor g. Michael Becker se je v svojem slavnostnem govoru zlasti spominjal velikega voditelja

slovenskih protestantov in utemeljitelja slovenske literature Primoža Trubarja.

Po končani cerkveni slovesnosti so se udeleženci v skupnem sprevodu podali pred Trubarjev spomenik, na katerega je kurator ljubljanske evangeljske občine g. Brand položil venec iz zelenja. Popoldne se je vršil občni zbor evangeljskega podpornega društva za Slovenijo.

Gorila-človek obsojen na smrt

— Winepeg, 7. novembra. Proces proti gorila-človeku Eaulu Nelsonu, ki je posilil in zadavil okrog 20 žen in deklet, je bil po večdnevni razpravi včeraj zaključen in obtoženec obsojen na smrt. Justifikacija bo izvršena 30. januarja. Prošnjo za pomilostitev je sodni dvor odklonil.

Volitve v Zbornico TOI

V soboto popoldne je pričela volilna komisija Zbornice TOI z rezanjem kuvert, v katerih so se nahajale glasovnice ter s štetjem glasovnic. Za rezanje glasovnic je dala tvrdka Bonač na razpolago rezalni stroj, s katerim režejo kuverte v paketih po 50 komadov, tako da gre delo precej hitro izpod rok. Do danes ob 13. je volilna komisija odprla 8582 kuvert, odpreti jih ima pa še 10.497. Od odprtih glasovnic je doslej prišlo:

a) na listo g. Ivana Rebeka 1718.

b) na listo g. Ivana Ogrina 6463.

Volilna komisija je pri kontroli glasovnic spoznala 28 glasovnic za neveljavne, tako da je doslej neveljavnih 406 glasovnic, če vpoštevanju tudi one, ki so bile proglašene za neveljavne že, ko so se odpirala volilna pisma.

Volilni komisija včeraj ni poslovala in bo po dosedanjih dispozicijah končala svoje delo šele jutri zvečer.

Dosedanji rezultati poznavalcev razmer ne presenečajo. Glasovnice se namreč odpirajo po vrstnem redu, kakor so prišle po pošti na volilno komisijo. Znano pa je, da so prve dni prihajale skoro izključno glasovnice, ki so jih zbrali agitatorji Ogrinove liste, dočim so pričele glasovnice za Rebekovo listo prihajati šele po 27. oktobru v večjih množinah. Zato bo končni rezultat precej drugačen, kakor kažejo današnje številk.

Napredna zmaga v Stari Loki

Včeraj so se vršile občinske volitve v Stari Loki (pri Skofji Loki). Klerikalci kljub velikim naporom in manevriranju z dvema listama niso mogli več obdržati svojih pozicij in so zelo nazadovali. V Stari Loki so bili doslej klerikalci absolutni gospodarji, včeraj pa je bila izvoljena napredna večina. Oficijelna klerikalna lista je dobila 252 glasov, delavska klerikalna lista 129, tako da so dobili klerikalci skupno 381 glasov. Združena napredna gospodarska lista, s katero so nastopili SDS, SKS in socialisti, pa si je priborila 417 glasov, tako da imajo klerikalci 12, naprednjaki pa 13 mandatov. Doslej je bilo v občinskem svetu samo 7 naprednih občinskih odbornikov.

NA VRHUNCI
STOJE NOGA
VICE Z ŽIGOM;
KLJUČ

Najboljše, najtrpejše zato najcenejše

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Berlin 13.535 — 13.585 (13.57), Curih 1094 — 1097 (1095.5), Dunaj 8.015 — 8.035 (8.02), London 276.3 — 277.1 (276.7), Newyork 56.65 — 56.85 (56.75), Praga 168.05 — 168.85 (168.45), Milan 309.375 — 311.375 (310.375).

Efekt: Celjska posojilnica 164 d, Ljubljanska Kredita 133, 133 (133), Prastrediona 890 d, Kreditni zavod 160 d, Strojne —, Vevče 133 d, Ruše 280 — 295, Stavbna 56 d, Šešir 104 d.

Lesni trg: Tendenca nespremenjena. Zaključeno 2 vagona bukovih plohov, neobrezanih, od 2 m naprej, od 27—100 mm naprej I, II, monte, ico vagon nakl. postaja po 450, 2 vagona bukovih parjenih plohov, paralelnih, ostrogobih, očeljenih, 75% prima, 25% sekunda, 27—80 mm, od 2 m naprej, 15 odstotkov kratkega blaga, od 1—1.90 m, od 14 cm širine naprej, ico vagon meja à 1150; 5 vagonov mešanih drv. bukev, gaber, ico vagon meja po 21.50.

Deželni pridelki: Tendenca za žito nespremenjena, za turščico čvrsta. Zaključeno 1 vagon pšenice in 1 vagon turščice.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 276.3 — 277.1, Newyork 56.658 — 56.858, Pariz 222 — 224, Milan 309.625 — 311.625, Curih 1094 — 1097, Amsterdam 2291.6 — 2297.6, Berlin 1353.5 — 1358.5, Dunaj 800.5 — 803.5, Praga 168.05 — 168.85.

Efekt: 7% invest. pos. 1921 83.50, 2½% drž. rente za ratnu štetu 393.25—395, Hipotekarna banka 56.50 — 57, Ljubljanska kredita 125 — 130, Prastrediona 890, Trboveljska 470 — 480, Vevče 135 — 136.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: London 25.285, Newyork 518.67, Pariz 20.3675, Milan 28.326, Berlin 128.008, Beograd 9.195, Praga 46.92.

Klerikalci in izenačenje davkov

Klerikalne obljube in dejanja — Čudna pota klerikalne politike — Sumljiv »Slovenec« molk.

Kakor znano, je Vukičevićeva vlada pred volitvami obetala, da bo prvo njeno delo v novi Narodni skupščini izvedba izenačenja davkov. Na petkovi seji Narodne skupščine je v imenu HSS posl. dr. Krajač stavljal predlog, ki poziva vlado, naj predloži tekom treh dni skupščini načrt zakona o neposrednih davkih s spremembami, ki jih je sklenil tozadevni odbor bivše Narodne skupščine. Predlog je razen tega zahteval, naj Narodna skupščina ta zakonski načrt nemudoma odstopi zakonodajnemu odboru v svrhu uzakonitve po skrajšanem postopaniu. Vladi je bila s tem dana močnost, da spravi takoj na dnevni red vprašanje izenačenja davkov, ki ga zahtevajo zlasti vsi prečkanski kraji. Toda finančni minister je odklonil nujnost predloga dr. Krajača in vladna večina je po daljši in burni debati predlog odklonila. Proti predlogu za izenačenje davkov so glasovali seveda tudi zvesti zavazniki radikalov, naši klerikalci.

Dne 22. septembra, ko je ob rekonstrukciji Vukičevićeve vlade vstopil v imenu SLS v vlado dr. Gosar kot minister za socialno politiko, je »Slovenec« z debelimi črkami napovedal, da bo prvi zakon, ki ga bo vlada predložila Narodni skupščini, zakon o izenačenju davkov. Tedaj je »Slovenec« poročal iz Beograda z mastnimi črkami: »Kakor smo zvedeli, bo vlada predložila Narodni skupščini kot prvi zakon zakonski načrt o izenačenju davkov, da se to vprašanje vendar enkrat reši in da se tudi na ta način pomaga prebivalstvu.

V petek pa so klerikalci glasovali proti predlogu, naj se izenačenje davkov postavi takoj na dnevni red Narodne skupščine. Bili so časi, ko so klerikalci sami najbolj kričali proti krivicam, ki se gode prečkanskim krajem, ker davki še niso izenačeni. Na naravnost demagoški način so izrabljali to stvar za svoje hujskanje proti Beogradu in Srbom. Bili so časi, ko so baš zaradi neizenačenih davčnih bremen zahtevali popolno finančno samostojnost Slovenije in federativno urejeno državo. Sedaj pa so gla-

sovali proti izenačenju davkov, z radikalni, ki branijo pač v prvi vrsti interese svojih volilcev v srbijanskih krajih. Glasovali so proti interesom slovenskega ljudstva.

Dvomimo, da bi bili klerikalni volilci zadovoljni s tako politiko svojih poslancev. Nehote se morajo vprašati, ali morajo radi blejskega pakta res iti z radikalni čez drn in strn tudi v stvarih, ki direktno nasprotujejo interesom slovenskega ljudstva: Kje sta ostala pri tem važnem vprašanju moč in vpliv klerikalnega poslanskega kluba.

Odgovornost, ki so si jo klerikalci naprtli s svojim glasovanjem proti izenačenju davkov, je velika. Ali jo bodo mogli nositi in zagovarjati pred ljudstvom?

Nam je samo žal, da se to važno glasovanje ni vršilo že pred volitvami v Zbornico TOI. V tem slučaju bi spoznali tudi tisti obrtniki, ki so glasovali proti svojim stanovskim organizacijam za klerikalno listo, da se z obljubami in delom klerikalnih voditeljev ne bo rešila in ublažila gospodarska kriza, v kateri trpe največ slovenski producenti, ki so tudi največ obdavčeni.

Problem izenačenja davkov je tako važen, da je skoro nemogoče molče preiti preko tozadevnega glasovanja vladne večine v Narodni skupščini. Kakali smo, kako stališče bo zavzel v tem pogledu »Slovenec«, ki je napovedoval še nedavno kot prvi zakonski načrt, ki ga predložila vlada Narodni skupščini, naj izenačenja davkov. »Slovenec« o tej stvari trdovratno molči. Ali ga je morebiti sram glasovanja njegovih gospodarjev v Narodni skupščini?

Njegov molk je značilen ter le potrjuje trditve, da so klerikalci izdali za en sam ministrski portfelj življenske interese našega ljudstva. »Slovenec« igra vlogo ptiča noja, sramotne vloge, ki jo igrajo klerikalni voditelji v Narodni skupščini, pa na ta način ne bo mogel zatajiti, ker bodo posledice njihovega dela bridko občutili vsi davkoplačevalci v Sloveniji.

povedal, kako je našel mrtvega prijatelja. Okoli 3. popoldne je hotel obiskati prijatelja. Stanovanje je našel zaklenjeno. Vedel je že od prej, da bo leha na težki nevrasteniji in da je že večkrat izjavil, da si bo sam končal življenje. Zato je Jungwirth takoj zasulil, da se je dogodilo nekaj nenavadnega. Kajti Saint-Fermin ni imel navade, da bi se zaklepal. Vdrl je vrata in našel prijatelja mrtvega na divanu.

Pokojnik je bil star 55 let in je bil rodom iz Zagreba ter neoženjen. Njegov oče živi tudi v Zagrebu.

Zdravniki v bosanskih bolnicah imajo tu pa tam opravka z nenavadnimi primeri bolezni, kakršnih se tudi na velikomestnih klinikah ne dobi. Dva taka primera sta se pripetila nedavno v sarajevski bolnici.

V vasi Gradiška je živel neki starec, ki mu je bilo že 72 let. Bil je star, a je še vedno vžival glas selskega Don Juana. Vsakega drugega starca bi moralo to laskanje veseliti, tega je pa do dna duše žalilo. Vendar se te selske slave nikakor ni mogel odkrižati. Ko mu le niso dali miru in ga neprestano obkladali s priimkom ženskar, je starec šel in si je s sekuro odseknil na panju glavno orožje Don Juana. Vrgel ga je nato z veliko gesto psu, ki ga je požrl. Našli so ga krvavega in izkaženega ter ga odpeljali v bolnico v Sarajevo. Po posrečeni operaciji in štirinajsturnem ležanju v bolnici se je starec vrnil v svojo vas in nihče mu ni ničesar več očital. Ta primer, ki na srečo ni imel tragičnih posledic, ni edini te vrste. Pred tremi leti se je sredi Sarajeva pripetil sličen dogodek. Neki mlad sluga je izvršil enak obupen čin, ker je bil ne srečno zaljubljen v neko pisarko, namerščeno v istem biroju. Po strašnem činu je mladenič skočil z drugega nadstropja na tlak, a je obležal po čudnem naključju popolnoma nepoškodovan. Danes se sprejaha živ in zdrav po Sarajevo in pripoveduje, kako mu je žal, da nima več simbola moške moči.

V nekem gorskem selu je pa živel deček, kateremu se je napravil velik tvor baš na gorenji čeljusti. Nesrečnega fanta so zdravile vaške babnice in ga tako ozdravile, da ni mogel več odpreti ust. Moral bi žalostno poginiti od gladi in žeje, da si ni sam pomagal. Na levi strani si je izbil dva zoba, enega v gorenji, enega pa v dolnji čeljusti. Skozi nastalo odprtino si je vlival mleko in druga lahko prebavljiva živila. Bil je seveda telesno slab in si služil kruh kot pastir. Dolnji zobje so mu zrastle v gorenjo čeljust, gornji pa v dolenjo. Govoriti ni mogel in tudi dihal je težko. O tem, kaj se godi po svetu, ni vedel ničesar. Nekoč pa je zvedel, da so v mestu bolnice, kjer se ozdravijo različne bolezni. Varčeval je in nekoga dne s prihrankom odinrl in Sarajevo. V bolnici so ga gledali kakor kako čudo. Operirali so ga, izbili so mu zobe in ločili zrasli čeljusti. Sedaj že lahko govori in odpira usta. Ta dva primera pričata, kako malo izobraženi so nižji sloji ljudstva v Bosni in koliko bolnikov pokvarj vaški »padarji« ter jih neozdravljive nato pošljejo v bolnico.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
(Začetek ob 20. uri.)
Ponedeljek, 7.: Hlapec Jernej. C. Torek, 8.: Zaprtlo.

OPERA.
(Začetek ob pol 20. uri.)
Ponedeljek, 7.: Zaprtlo.
Torek, 8. Faust. Gostuje g. Josip Križaj iz

Basist g. Josip Križaj gostuje jutri v torek zvečer v ljubljanski operi in sicer poje vlogo Melista. Poleg njega nastopijo še ga. Davidova v vlogi Margarete, ga. Medvedova v vlogi Marte in ga. Poličeva kot študent Sibel. Fausta poje g. Banovec, Margaretega brata Valentina — g. Holodkov in Wagnerja g. Šubelj. Pri predstavi sodeluje tudi celotni balet, ki ga je naštrfural baletni mojster g. Vilek. Predstava se vrši za abonente reda A. Cene navadne operne.

Gđ. Maša Slavčeva, absolventka dunajske dramatinske šole, igra v sredo zvečer v ljubljanski drami veliko vlogo Tili v komediji »Vrt Eden«. Predstava se vrši izven abonmaja. Ostala zasedba običajna. Prepričani pa smo, da bo nastop mlade domačinke

v večji, pomembnejši vlogi zanimal posetnik ljubljanskega dramskega gledališča. Cene navadne dramske.

Rigoletto

V sobotnem »Rigolettu« je gostoval mladi tenorist zagrebške opere G. Vičar v vlogi vojvode mantuankega. Gldo je pela ga. Davidova, Rigoletta g. Holodkov, bandita g. Rumpelj, njegovo sestro Maddaleno ga. Thierryeva, Monterona g. Janko itd. Vojvoda mantuanški je pravzaprav v Rigolettu pevska vloga manjšega pomena in ni mi jasno, čemu uprava vabi za njo goste, ko imamo doma za to netezavno stvar tri tenoriste. Čni ne bi to vlogo nič manj častno in spretno izpolnil, a bili bi predvsem cenejši. Sploh stoji veliki kos začelka naše operne sezone v znamenju gostovanja in debutiranja tako, da je naša publika že vsa zmešana in ne ve, kaj vse to pomeni. Ako je to iskanje primadone ali tenorista, pa bosta ta ali oni prišla do precej visoke cene. Sicer pa vse kaže, da je g. Davidova že angažirana, četudi uprava ž njo ni zadela bogvekakšne terne. To smo iznova zamogli ugotoviti zopet včeraj. Njena Gilda je pevski malo simpatična, semtertja, na kalaraturnih mestih prisiljena, krikljiva, neplemenitega tona in predvsem tudi zelo nerazumljiva v izgovarjavi. Dolgo časa sem moral naporno prisluškovati, da sem ugotovil, v katerem jeziku poje. Rusko, ne? Tudi igralski ne prekorati šablonse Gilde, da je celo dostikrat ne doseže. G. Holodkov (Rigoletto) nam je še izza lanskega leta o tej vlogi prijetno poznan. Povdarjam pa iznova, da mu je preveč mar za to, kakšen vtiš naredi na publiko in v dosegu čim ugodnejšega dojma pri nji dostikrat dela nasilje posameznim zadržanim tonom, zagonom itd. Vendar pa je bil tudi včeraj center odobravanja. G. Vičar ni tenorist bogzna kakšnih posebnih vrlin. Vsaj vloga mantuankega vojvode, razen v znani kavatini, mu ni dala prilike, da bi se vsestransko krepkeje izkazal. Poje svobodno, usine dosega z lahkoto, dokaj je čustven, no, probojnega glasu nima, zlasti barva tona je nameršana precej z resonancami vrata in grla. Ta karakterističen timber, ki izključuje živo metalničnost tona, pa je svojstvo, ki se ne da odučiti. Za manj važne lirčne partije je dobro uporaben. Ostale pevece smo večinoma v tej operi slišali že lani. G. Rumpelj je Sparafucelja pol vlogi primerno v rustikalnem tonu in dobro nadomestil g. Bettea. Opero je vodil glasbeno g. Balatka, režijsko g. Šubelj, oba vestno in spretno. Obisk je bil izredno slab.

Sport

Zaključek prvenstvenih tekem

Ilirija jesenski prvak

Včeraj se je odigralo zadnje kolo prvenstvenih tekem LHP. Kakor je bilo pričakovati, je Ilirija tudi v tekmi proti Slovanu osvojila obe točki, nepričakovano pa je bil neodločen rezultat tekme Jadran : Slavija. Tekma Primorje : Hermes, ki se je včeraj nadaljevala, je ostala pri prvotnem razmerju 3 : 1. Prvenstvo II. razreda je bilo z včerajšnjim dnem zaključeno. Situacija je sedaj nastopila:

Ilirija	5	5	0	0	36	3	10
Primorje	5	4	0	1	23	5	8
Jadran	5	2	1	2	9	15	5
Slovan	5	2	0	3	14	33	4
Hermes	5	1	0	4	9	19	2
Slavija	5	0	1	5	20	1	1

Številke značilno: število tekem, dobljene, neodločene, izgubljene tekme, razmerje golov in število točk.

Primorje : Hermes 3 : 1

Tekma Primorje : Hermes, ki je bila zadnjič prekinjena, se je včeraj igrala še 31 minut in je bila prav zanimiva. Potekla je deloma v premoči Hermesa, ki pa ni znal izkoristiti zrelih šans pred golom Primorja. Primorje je nastopilo brez certerhalfa Slamiča, ki je imel zabrano igre. Gol ni bil zabit noben, tako da je ostalo pri rezultatu 3 : 1.

Slavija : Jadran 1 : 1 (0 : 0)

Slavija je bila veliko boljše moštvo in je bila več nego dve tretjini igre v premoči nad Jadranom, ki je bil v izredno slabi formi. Toda njen napad, ki je premalo energičen in nima nobenega strelca, tega ni znal izkoristiti. Prvi gol je zabil za Slavijo Stupica iz kota, izenačil pa je za Jadran Rape. Vobče je bilo opažati, da igra oba moštvi nesistematično in da nemišlelo nabijata žoge. Jadranovi igrači so se tudi med seboj ves čas prerekali. Tekmo je zadovoljivo sodil g. Betetto, ki je imel pri razmeroma fair igri lahko stališče.

Ilirija - Slovan 11 : 1 (5 : 1)

Tekma je potekla v absolutni premoči Ilirije, ki je zlasti v prvem polčasu igrala dobro, v drugem pa je radi sebične igre Doberleta in Šiške nekoliko popustila. Dobro se je zopet kot srednji krilec uveljavil

Zupančič Gabe, Slovan je igral precej ambiciozno in energično in je častni gol res zaslužil. Več golov pa gre zopet na rovaš vratarja Škofica, vendar je rešil nekaj prav brezupnih situacij. Se najboljši del Slovanovega moštva je bila obramba, dočim je napad operiral s prodori. Sodil je dobro g. Snelter.

Prvenstvo II. razreda

Reka : Svoboda 2 : 1 (2 : 0)

V tekmi Reka : Svoboda sta trčila skupaj dva enakovredna nasprotnika. Igra obih moštvev je bila skoraj izenačena in je bil poraz Svobode, ki je na koncu zelo pritrdila, skoraj nezalužen. Reka je zmaga rada svojega odločnejšega napada in si tako zagotovila prvenstvo II. razreda. G. Vodišek je sodil dobro, prisodil je tako proti Reki kakor proti Svobodi eno enajstmetrovko, katero pa je izkoristila samo Reka.

Panonija : Krakovo 5 : 3

Panonija je bila v celoti solidnejše in homogenejše moštvo, dočim je bilo pri Krakovu opažati več slabih mest v timu.

Stanje prvenstva II. razreda je sedaj nastopilo:

Reka	4	3	1	0	28	4	7
Svoboda	4	3	0	1	15	5	6
Panonija	4	2	0	2	14	4	4
Krakovo	4	1	1	2	22	11	3
Natakar	4	0	0	4	1	46	0

Izvenljublanski nogomet

ZAGREB: Prvenstvene tekme so zopet presenetile. Letošnji prvak Hašk je doživel svoj drugi poraz, topot od Viktorije, ki mu je odvzela obe točki in ga porazila s 3 : 1 (2 : 1). Gradjanski je odpravil Zvezničarje s 5 : 3 (3 : 0); Croatia, ki je v izredno dobri formi, pa Derby s 3 : 0 (2 : 0).

V prvem razredu vodi sedaj Croatia, ki je v štirih tekmah dosegla 7 točk; slede ji Viktorija 4, 6, Concordia 4, 4, Hašk 4, 4, Zvezničar 4, 2, Derby 4, 1.

BEograd: Prvenstvene tekme Jugoslavija - Sokol 5 : 0, Jedinstvo - Slavija 4 : 3, BSK - BUK 5 : 0.

SARAJEVO: Olimpijska tekma med Slavijo in Saškom je končala neodločeno v razmerju 1 : 1.

DUNAJ: Prvenstvene tekme Wacker - Hakoah 2 : 0 (1 : 0), Avstrija - FAC 4 : 3 (2 : 0), Herta - BAC 0 : 0. Prijateljska tekma Slovan - Sportklub 1 : 0.

CURIH: Švedska : Švica 2 : 2 (2 : 2), 20.000 gledalcev.

BERLIN: Berlin - Stockholm 2 : 2 (0 : 2).

Avstrija Italija 1 : 0

Bologna, 7. novembra. V stadionu Littorale se je včeraj vršila meddržavna tekma za evropski pokal med Avstrijo in Italijo. Tekma je končala z zmago avstrijske reprezentance v razmerju 1 : 0, polčas 1 : 0. Dasi so splošno bili Italijani favoriti, je bila zmaga Avstrije zaslužena. Avstrija je bila skoro vso tekmo v premoči, posebno pa v prvem polčasu. Najboljši del avstrijske reprezentance je bila krilska vrsta z obrambo vred, dočim sta si bila italijanski in avstrijski napad enakovredna. Edini gol in edina zmaga Avstrije je bil zabil Runge, Italijanska publika, ki mu je zabil okrog 25.000, je sicer v drugem polčasu temperamentno bodrila svoje igrače, toda obramba Avstrije je bila neprednora in je zavrnila vse napade. Po tekmi je publika avstrijske igralce odnesla na ramah, dočim je domače izživljala. S to tekmo si je Avstrija priborila prvi dve točki v konkurenci za evropski pokal.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Ponedeljek, 7. novembra 1927; katoličani: Engelbert; pravoslavni: 25. oktobra, Makrijan.
Jutri: Torek, 8. novembra 1927; katoličani: Bogomir; pravoslavni: 26. oktobra, Vel M. Dim.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matice: »Pat in Patachon kot lovac. Kino Dvor: »Poročna noč. Drama: »Hlapec Jernej. C. Razstava Cuderman - Maleš od 10. do 16. ure v Jakopičevem paviljonu.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Bohinc, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta.
Jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič Sv. Jakoba trg.

Solnce zaide danes ob 16.41, vzide jutri ob 6.47 in zaide ob 16.41.

Meseč vzide ob 16., zaide jutri ob 4.20 in zopet vzide ob 17.26.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Neakademično obnašanje akademikov. — Krvav pretep. — Samomor radi nevrastenije. — Dva zanimiva slučaja v sarajevski bolnici

Čeprav zagrebško redarstvo strogo kaznuje mladeniče, ki brezobzirno in drzno napadajo in nadlegujejo ženske na ulici, vendar te grde navade ne more popolnoma izkoreniniti. Čudno je, da so bili doslej vsi mladeniči, ki jih je policija aretirala radi nespodobnega obnašanja na ulici, večinoma slušatelji zagrebških visokih šol. V vsem je policija dosedaj aretirala 15 akademikov. V soboto je policija zopet kaznovala tri študente farmacije na 8 dnevni zapor, ker so se na ulici nespodobno vedli in napadali mimoidoče ženske. Po prijavi policijskega detektiva in izpovedbah verodostojnih prič, so se trije študentje Mladen S., Tomislav S. in Ljudevit R. sprehajali po Strossmayerjevi ulici popoldne od pete do šeste ure. Vsako žensko so med potjo nadlegovali, za vsako so imeli kako neokusno opazko. Nadalje so nekaterim naredili spalir in jih ironično pozdravljali ter jih fiksirali. Ko so se vsega tega naveličali, so se prijeli za roke in, kakor kordon rinitli vse potnike na levo in desno. Priče so potrdile, da so dijaki nekatere žene tudi brezobzirno opsovali. Dijaki niso bili zadovoljni s kaznijo in so vložili priziv pri velikem županu, ki pa je dosedaj še vedno potrdil take obsodbe in menda tudi sedaj ne bo delal izjeme.

Ignacij Božič iz Stupnika pri Zagrebu je prijavil redarstvu, da je srečal na cesti od Dubrave proti Zagrebu Franja Pliveriča, ki je vodil krave na sejm. V njegovi družbi sta bila še njegov brat in Grga Dobrila. Začeli so se pogajati za kravo, Pliverič je zahteval

1750 dinarjev. Božič je pa nutil le 1250 dinarjev. Radi tega je med njima nastal prepir. Pliverič je potegnil nož in zabodel Božiča. Ta se je ves prestražen pustil v beg, za njim pa je njegov brat Peter. Pliverič je dohitel Petra in se njega zabodel v ramo. Besnel je, da bi zabodel še Dobrilo, če bi ta ne pobegnili pravčasno. Brata Božiča so odpeljali v bolnico, Pliveriča so pa aretirali. Rojen je v Ogulinu in brivski pomočnik po poklicu. Izpovedal je, da je šel s svojim tastom domov in srečal na cesti brata Božiča in Dobrilo. K njemu je pristopil Božič in ga vprašal, ali proda kravo in za koliko. Odgovoril je, da krave ne proda, ker jo je sam kupil, Radi tega ga je nekdo udaril s palico po roki kakor tudi njegovega tasta. Zanika pa, da bi koga zabodel z nožem. Tast Benkovič je izpovedal, da so se Božič in njegov brat ter Dobrila pripravili s cigani in so jih ti napadli z nožem.

Pliveriča so oddali državnemu pravdniku.

V soboto je našel v Zagrebu višji uradnik Narodne banke Ernest Jungwirth svojega prijatelja Oskarja Marechal de Saint Fernina mrtvega v njegovem stanovanju na Cigliani št. 25. Poleg samomorilca je ležal velik vojaški samokres. Jungwirth je takoj obvestil policijo, ki je poslala v samomorilčovo stanovanje policijsko komisijo z zdravnikom. Komisija je našla truplo na divanu. Zdravnik je samomorilca pregledal in dognal, da se je ustrelil v desno senco in je krogla prodrla možgane ter na levem sencu izstopila. Jungwirth je iz-

prilike, ali bežati v Srednje Alpe, živeti v rudnikih in čakati, da izbruhne revolucija, ali pa bežati v Benetke in živeti življenje mogotcev 16. stoletja.

Tri izhode imamo. Za katerega se odločite?

Prvi je spregovoril poročnik Pierre Sagault. Obrnil se je h Kelosu, rekoč: — Ali je še čas sklicati ko posvetovanju podčastnike? Oni najbolje poznajo mnenje vojakov, ker so z njimi v neposrednih stikih.

— Mislim, da je še čas. Osuševanje zaliva bo trajalo več ur. Zaliv obklopi čez eno uro, napada pa ni pričakovati prej, predno ne odgovorite njihovemu parlamentarcu, kaj ste sklenili.

— Trideset minut zadostuje. Ali dovolite, kapitan?

— Dovolim!

Čez tri minute se je zbralo v posvetovalnici vseh petdeset podčastnikov. Neznane jim je na kratko pojasnil, kaj se je zgodilo in jim stavil isto vprašanje, kakor častnikom. Ni tajil, da jih čaka morda v prvem primeru nagla smrt, da bo v drugem primeru neposredna nevarnost odstranjena, da jih pa čaka dolga, naporna borba in težko življenje v rudnikih. Tretji izhod jim pa obeta prijetno življenje, dasi pomeni popolno priznanje lastnega poraza.

— Posvetovati se moram z vojniki, je izjavil Bernard.

— Enake želje so izrazili tudi drugi.

— Dobro, četrt ure imate časa.

Podčastniki so odšli.

Tako so vprašali vsakega prebivalca trdnjave posebej, kaj misli, predno so se odločili, kaj storiti.

Četrt ure je vladala v Neznanečevem kabinetu grobna tišina.

Častnikom ni dišala ne smrt v trdnjavi sv. Jurija, ne pričakovanje v rudnikih Srednjih Alp, ne brezskrbno življenje v beneški republik.

Toda kaj poretko bo?

Razdeliti se v več skupin? To se je zdelo nemogoče. In vsak je bil na tihem pripravljen ukloniti se skupnemu sklepu, da bi ne ostal sam.

Kelios in Jeanna sta se ozirala zdaj na znanca, zdaj na častnike in čakala, kaj bo. Nijma se odločitev bivših ljudi ni zdelo posebno važna. Iz Lemanskega rudnika sta se vrnila v trdnjavo, namesto da bi poletela v Srednje Alpe ali kam drugam, samo zato, ker sta bila radovedna, kakšno usodo si pripravljajo ljudje, ki so preživeli trinajst stoletij.

Zapel je zvonec in vstopili so podčastniki, na čelu z Bernardom.

Po njihovih resnih obrazih so čast-

niko takoj spoznali, da je odločitev padla. Neznaneec je vstal, rekoč:

— Povejte, kaj ste sklenili.

Med splošno tišino je Bernard odgovoril:

— Vsi vojaki in podčastniki so pripravljeni izpolniti kapitanovo povelje. Mi se bomo brezpogojno pokorili, pa naj si bo odločitev kakršnakoli.

Neznanečeve oči so se nosno zasiskrile. Ne da bi se ozrl na Keliosa in Jeanno se je obrnil k častnikom. Tudi njihov obraz je pričal o brezpogojni pokorščini. Tedaj se je obrnil k Maščevu vavcu in spregovoril svečano:

— Kelios, bivši ljudje ostanejo v trdnjavi sv. Jurija.

Maščevavec se temu odgovoru ni čudil. Mirno je vprašal:

— Dokle?

— Dotlej, dokler se ne prepričam, da pomeni ostati v trdnjavi obsojiti brez najmanjše koristi nas vse na smrt.

— In kaj storite, kadar nastopi ta trenutek?

— To, kar boste nasvetovali vi.

— Kaj pa, če bo že prepozno poslušati moje nasvete?

— Mislite, da bo že prepozno?

— Da, čez eno uro bo že prepozno.

Če se hočete rešiti, morate takoj na delo.

— Je odgovoril Kelios.

Jean de la Hyre: 54

500

— Ali ne veste točno, kaj nameravajo ukreniti proti nam?

— Beneški zaliv bo umetno osušen in trdnjava sv. Jurija s pomočjo solčnih vpepeliteljev v par minutah razdejana.

Umolknil je in samo težko dihanje razburjenih poslušalcev

LOVCI NA NEVESTE

PAT IN PATACHON

Navdušeno občinstvo se je smejalo in ploskalo brez prestanka.

Izvrstna režija. — Krasni naravni posnetki z Dunaja in St. Moritza. — Tekme na sankah in skijih itd.

Predstave danes ob 4., pol 6., pol 8., 9.

ELITNI KINO MATICA

2124

Dnevne vesti.

V. Ljubljani, dne 7. novembra 1927.

— **Kralj v Beogradu.** V soboto dopoldne se je kralj Aleksander vrnil v Beograd s tridnevnega dvornega lova na državnem posestvu v Belju. Popoldne je kralj sprejel v avdienci novoizvoljeno skupščinsko predsedstvo s predsednikom dr. Ninkom Peričem na čelu.

— **V poljanilo.** V sobotnem poročilu o sebi ljubljanske oblastne skupščine smo omenili tudi predlog oblastnega odbora glede neoblikiranja zakona o biru s pristavkom, da se namestja bira razmeram primerno zvišati. Ta prispevek je treba razumeti tako, da stremi predlog oblastnega odbora za tem, da se odkupnina za biro razmeram premerno valorizira.

— **Ureditev naših predvojnih dolgov.** Naša vlada se je odločila, da predloži spor o ureditvi naših predvojnih dolgov mednarodnemu razsodišču v Haagu v končno rešitev. Član naše države pri mednarodnem razsodišču v Haagu je v poklopi predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu g. Mihailo Jovanović. Vlada bo imenovala še dva ugledna pravnika kot strokovnjaka in pravnega zastopnika pri razsodišču.

— **Razdelitev avstrijskih dolgov.** V Parizu se je 24. oktobra vršila konferenca zastopnikov avstro-ogrskih nasledstvenih držav, da bi sestavila načrt razdelitve predvojnih dolgov bivše avstro-ogrške monarhije. Konferenca ni imela pozitivnega uspeha. Ponovno se sestanejo delegati 27. novembra v Parizu ter je upati, da se med posameznimi državami končno doseže sporazum.

— **Važne vpkovajitve bivših avtro-ogrskih oficirjev.** »Službene novice« objavljajo kraljev ukaz, datiran z dne 24. oktobra t. l., na podlagi katerega je vpkovajitve veliko število višjih oficirjev bivše avstro-ogrške armade. Vpkovajitve bodo gotovo izzvale v javnosti najrazličnejše komentarje. Med drugimi so vpkovajitve: bivši generaloberst Hugo Martini, generalna majorja Moritz Löwenstein in Ante Matašić; pešadijski polkovniki: Emil Kramer, Alojzij Lebar, Jakob Razlag, Emanuel Fritsch, Friderik Širca in Anton Schmidt, Gašpar Vodnik, Rudolf Perc, Teodor Ročič in Ernest Faninger; pešadijski podpolkovniki: Aleksander Gratzl, Karel Kren, Franjo Mesari in Fran Starkel, dalje Karel Baumgartner in Marko Kermpotič; pešadijski majorji: Matevž Guzeli, Ivan Zupanc, Ivan Postružnik in Karel Petrič; pešadijski kapitanji: Adolf Vodopivec, Ladislav Valenta, Edvard Deu, Franjo Kolarič, Karel Kordin in Edvard Praprotnik; pešadijski poročniki: Josp Petelin, Oskar Meixner in Marko Petko, artiljerijski podpolkovnik Rudolf Mihelčič, artiljerijski kapetan Marko Keil, Oton Martinc, artiljerijski poročnik Alojzij Arzenšek, artiljerijski tehnični nadoficial Stefan Sagadin, evidenčni nadoficial Henrik Wolf, Ivan Zupančič, Ljudevit Semen in Anton Stopajnik, vojna kurata Karel Kokalj in Ivan Sentič, mornariški nadkomisar III. klase Franč Zorko, mornariški komisar I. klase Jožef Kušljan.

— **Iz sodne službe.** Pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Novem mestu Fran Verlič je pomaknjen iz 9. v 8. skupino I. kategorije.

— **Sprejem v naše državljanstvo.** V naše državljanstvo sta sprejeta v Beogradu stanujoča privatna nameščena dr. Alfred Petelin, dosedanji italijanski državljani, in Jozef Zgončič, na Krasu, ter Matija Sirotič, italijanski državljani, potem iz Sovinjaka na Krasu.

— **Obrotno nadaljevalno šolstvo na Vrhniki.** Na shodu za obrtno nadaljevalno šolo na Vrhniki dne 6. novembra t. l. v salonu gostilne Jurca je bila sklenjena in sprejeta sledeča resolucija: V imenu vajencev in njih staršev ter varuhov protestuje zbor najodločneje zoper zavlačevanje uvedbe šolskega pouka na obrtno nadaljevalni šoli na Vrhniki, kjer so sedaj vajenci že drugo leto brez šole. Neodpušljivo je, da so vse oblasti, sresko poglavarstvo, veliki župan ljubljanske oblasti, občina Vrhnika in sama obrtna zadruga na Vrhniki, ki je v prvi vrsti poklicana skrbeti za to, ter vsi merodajni faktorji tako brezbržni za tako eminentno važno zadevo, kakor je šolski nadaljevalni pouk obrtnih in trgovskih vajencev. Obrtno nadaljevalna šola na Vrhniki je bila že ustanovljena 1911 in jo je takrat obiskovalo 79 vajencev. L. 1912/13 je bilo 83 vajencev, l. 1913/14 je bilo na šoli 61 vajencev. Med vojno je bila samo 2 leti zaprta in to 1914/15 in 1915/16. V letih 1916/17 in 1918/19 se je vršil pouk redno na tej šoli in to med vojno, ko skoro nikjer drugje ni bilo enake šole. L. 1919/20 je bila zaprt brez pouka. Naslednje leto se je vršila šola za trgovske vajence na Vrhniki. V letih

1912/ do l. 1925/26 se je zopet vršil redni šolski pouk, katerega je obiskovalo vsako leto od 85 do 98 vajencev. V šolskem letu 1926/27 pa je bila šola zaradi primanjkljaja Din 2000 (dva tisoč) zaprta, ker ni hotela navedenega primanjkljaja poravnati ne občina ne obrtna zadruga. — Oglejmo si kakšni stroški so predvideni za vzdrževanje obrtnonadaljevalne šole. Potrebuje se honorar za učiteljstvo Din 8673 ter za šolske potrebščine do Din 1000. Celotni proračun za leto 1925/26 je znašal Din 11.000. Občina Vrhnika ima čez 5000 prebivalcev in sam trg Vrhnika nad 400 hišnih posestnikov ter nad 100 obrtnikov in trgovcev, razen tega še velike tovarne, strojarne, žage itd. Na podlagi teh kratkih podatkov zahteva zbor, da se ukrene takoj vse potrebno, da se merodajni faktorji zganejo in poskrbe, da se obrtno nadaljevalna šola takoj prične.

— **Socialna politika in privatni nameščenci.** To vprašanje je bilo glavni predmet razprav III. rednega kongresa Zveze privatnih nameščencev, ki se je vršil v Zagrebu. O njem je poročal tajnik »Ujedinjenega radniškega sindikalnega Saveza Jugoslavije« g. Bogdan Krekič. Sprejete resolucije na tem kongresu pozivajo privatne nameščence k samopomoči in da naj potom organizacije izvajajo primeren kulturni minimum za eksistenco, odgovarjajoče skrajšanju delovnega časa, priznanje zaposlnikov in reguliranje delovnih odnosov s kolektivnimi pogodbami.

— **Objave »Uradnega lista«.** Zadnji »Uradni list« z dne 5. tm. objavlja zakon o izpremembah in dopolnitvah stanovanjskih zakonov z dne 15. maja 1925 in 23. oktobra 1926, kakor je bil sprejet v Narodni skupščini.

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** Poročilo zdravstvenega oddelka velikega županstva omenja, da je bilo dne 21. oktobra t. l. v ljubljanski oblasti 12 slučajev tifuznih bolezni, največ v Ljubljani (5), 6 slučajev griže, 32 slučajev škrlatnice, največ v srezih Krško in Laško (8), 1 slučaj ošpic, 13 slučajev davice, 2 slučajena šenja, 2 slučajna krčevite odrevenelosti in 1 slučaj vrančičnega prisada.

— **Zivalske kožne bolezni v Sloveniji.** V ljubljanski oblasti je bilo 30. oktobra po veterinarskih oblasteh 17 slučajev svinjske kuge v raznih srezih in krajih in 6 slučajev svinjske rdečice. Zivalske kožne bolezni bolj razsajajo v mariborski oblasti, zlasti v čakovskem srezu. Dne 31. oktobra je bilo v mariborski oblasti: 2 slučajna konjskih garij, 2 slučajna pasje stekline, 23 slučajev svinjske kuge, 10 slučajev svinjske rdečice in 1 slučaj čebelne gnjilobe.

— **Avtovožnje po Din 350 km prevzema** tvrdka Nardin in drug Poljanska cesta 31. 849-n

Iz Ljubljane

— **Pritožba proti ljubljanskim občinskim volitvam.** Kakor smo že javili, je veliko županstvo vrnilo mestnemu magistratu od SLS vloženo pritožbo proti občinskim volitvam, ki so se vršile 2. oktobra t. l. v Ljubljani in pri katerih je lista g. dr. Dimka Puca priborila največ glasov. Veliki župan je dal vladnemu komisarju nalogo, da protokoliarčno zasliši vse one osebe, ki so bile navedene ali kot priče ali kot udeleženci pri dozevnih zlorabah volilne pravice. Mestni magistrat je izvedel to zaslišanje ter z vsemi pričami in drugimi osebami sestavil velike zapiskane. Vse potzvedbe so prinesle negativen rezultat. Edinole slučaj, ki se je dogodil na XV. volišču, je deloma dokazan, druge navadbe klerikalne pritožbe pa so bile neutemeljene. Vladni komisar je koncem preteklega tedna odposlal spopolnjeni akt pritožbe velikemu županu, ki ima sedaj dolžnost, da pritožbo reši v najkrajšem času.

— **Koncert baritonista Nikole Čvečiča,** ki bi se moral vršiti v ponedeljek, dne 7. tm., je preložen na december, ker g. Čvečič ne more iz Zagreba radi glavnih vaj za premijero opere »Andree Chenier«, v kateri polje glavno vlogo. Natančni datum koncerta bomo objavili pravočasno. Vstopnice ostanejo v veljavi.

— **Novinarske srečke,** na katere opozarjamo svoje čitatelje, se dobe tudi v zavodu M. Kavčič, Ljubljana, Kongresni trg 9. Preprodajalci dobe 10% provizije.

— **Ljubljansko obligacijsko posojilo.** Jadranska zavarovalna družba filijalna direkcija za Slovenijo v Ljubljani je podpisala 6% obligacijsko posojilo mestne občine Ljubljane v znesku Din 300.000, katero vsoto je že vplačala mestni blagajni.

— **Dogodovščina starega kamnoseka.** V soboto oboli 19. je mirno korakal po Ko-

lodvorski ulici star in izkušen kamnosek, zaposlen pri tvrdki Toman. Kar nepričakovano je prišel mirni mladenič, ki je fingiral, kakor da mu je spodrsnilo in je padel. Kamnosek je mladeniču ironično pripomnil: »Tako mlad in uren, pa tako neroden! Jaz sem star, pa ne padem! Mladenič se je z njim spustil v pogovor. Postala sta prijatelja in kamnosek ga je povabil celo na sladki mošt. Ko je odhajal domov, se mu je ponudil za spremljevalca. Bil je mladenič tako vsiljiv, da je hotel iti celo z njim v stanovanje. Na dvorišču pa je začel mladenič segati čep v kamnosekov žep. To je zapazil kamnosek in zavpil: »Baraba, izgini!« Zepar jo je odkuril urnih krač.

OBLAČILA tvrdke J. Maček LJUBLJANA, Aleksandrova 12 so najboljša in najcenejša.

— **Dva poskušena samomora.** Včeraj popoldne je imela ljubljanska reševalna postaja mnogo posla. Najprej je okoli 14. rešilni avto drvel na Golnik pa dva težko bolna na pljučih ter ju prepeljal v Ljubljano, proti večeru pa je pripeljal v javno bolnico 18letno posestnikovo hčerko Anico K., ki se je doma na Viču zasturila z lizolom. Njen obupni čin so še pravočasno opazili ter o tem obvestili rešilno postajo, ki je mladenko odpeljala v bolnico, kjer so ji takoj izprali želodec. Dekle je sedaj izven nevarnosti. Vzrok poskušene samomoru je baje negativen domači prepir. — **Drugi samomor** se je včeraj zgodil v Kranju. Na Glavnem trgu stanujoči brivec Karel Depoll je izpil večjo količino samljaka. Hotel si je radi domačega prepira končati življenje. Prepeljali so ga z vlakom v Ljubljano, z glavnega kolodvora pa z rešilnim avtom v ljubljansko javno bolnico, kjer so mu zdravniki izprali želodec. Tudi Depoll je izven vsake nevarnosti.

— **Hitro prijeta kolesarska tatifa.** Včeraj dopoldne sta dva razposajena pohajkovača Stanko in Leon zagledala v veži Tiskovne zadruge v Prešernovi ulici še prav novo kolo, vredno 2500 Din. Izmaknila sta ga ter ga odpeljala na periferijo mesta. Vse dopoldne in popoldne sta se vozila. Proti večeru pa ju je zapazil lastnik kolesa. Ko je zagledal svoje kolo, ju je takoj prijel in izročil stražniku. Na policiji sta izpovedala, da sta si »kolo samo izposodila, kar sta se hotela nekoliko zabavati«. Romala sta oba v zapor.

Novootvorjeni DAMSKI ČESALNI SALON

s prvovrstno postrežbo se priporoča

Franjo Zajc ml.

frizer za gospode in dame, LJUBLJANA, Pražakova ulica št. 13. 2494

— **Razne tatvine.** Neki posestnik in pekar na Viču je še le po 14 dneh žalosten ugotovil, da mu je izginil znesek 2000 Din v dveh bankovcih po 1000 Din, ki jih je hranil v knjigah. Ta knjige je posodil neki vdovi. V soboto je hotel posestnik plačati drva, a se je spomnil, da je oba bankovca spravil v eno izmed vdovinih posojenih knjig. Prijel jo je, a ta je trdovratno tajila, da bi našla denar v kaki knjigi. Prijavil jo je policiji, ki nadaljujejo sedaj potzvedbe, kam sta bankovca izginila. — **Vratar Križevniške cerkve Polek** je policiji prijavil, da je neznan cerkven tat odrgal meden ročaj s cerkvenih vrat, vreden 150 Din in da je ob enem s ponarejenim ključem odprl nabiralnik, ki ga je popolnoma izpraznil. Tatvine je sumljiv neki potepuh.

— **Drobni policijske kronike.** Policija je včeraj prišla štiri tatove, danes zjutraj pa neko mlado vlačugo, ko se je sprehajala po ljubljanskih ulicah s culico pod pazduho. Prijavljene so 3 tatvine, nadalje so prijavljene 3 kalici nočnega miru in razgrajaci, neki Radi radi neplačanega zapitka in 6 voznikov oziroma kolesarjev radi cestnopolicijskega reda. Prijeta sta bila sredi dva tatova, ki sta pri veletrgovcu Šarabonu na Zaloški cesti ukradla večji kos slanine, vreden 250 Din.

— **Razpis dr. Košmerlove dijaške ustanove za slušatelje tehniške srednje šole v Ljubljani.** Mestni magistrat razpisuje dr. Košmerlovo dijaško ustanovo za slušatelje višjih oddelkov tehniške srednje šole v Ljubljani v znesku Din 3000 na leto. Pogoji so razvidni iz razpisa na tehnični srednji šoli in na mestnem magistratu.

— **Vreme.** Včeraj dopoldne je začel barometer naglo padati, a termometer dvigati. Od jutra so pridrveli temni oblaki, ki so napovedovali dež. Včerašnja nedelja je bila kljub temu še prav lepa. Zato je odšlo izredno veliko število izletnikov na bližnje gore in v okolico. Danes ob 7. zjutraj je kazal barometer 755,5, termometer + 13° C, opoldne barometer 755, termometer + 16° C. Zjutraj in opoldne deževno.

— **Ljubljanski Sokol** priredi v četrtek, dne 10. tm. točno ob 20. v društveni sejni dvorani proslavo petdesetletnice pesnika — prvaka Otona Zupančiča s predavanjem in prednašanjem njegovih pesmi. Sodelujejo: br. profesor Ruppelj, br. Markič, br. Petrič in s. Engelmannova. Vabimo vse brate, sestre in naraščaj, da se naše skromne proslave v čim večjem številu vdeležo.

— **Št. Petrska ženska in moška podružnica sv. Cirila in Metoda v Ljubljani,** priredita v nedeljo dne 13. t. m. v restavraciji »Gl. kolodvor« občajni vsakoletni prijubljen Martin Malenškov večer s pestrim sporedom. Cenjeno občinstvo se naproša, da to martinovanje v največjem številu posejto. — Odbor 856-n

— **Največje izbrbo kriz, otroških oblek in plaščov nudi** cono Kristofič-Bučar.

— **Šteješe ure sa jedilnice dobi** pri F. Čuden, Prešernova 1. 122L

— **Kopališče Taber** odprto za javnost vsako sredo in soboto od 8.—19. ure, ob nedeljah od 8.—12. Vhod nasproti vojašnice. 99-L

Agrarni ustroj in agrarna reforma v naši državi

Predavanje vseuč. prof. dr. Al. Bilimoviča v društvu »Soči«.

Naša »Soča« je v soboto 5. t. m. zvečer otvorila svojo sedmo sezijo popularnih znanstvenih predavanj. Postala je za Primorje in njih prijatelje prava ljudska univerza. »Sočine« predavanja tvorijo tesno vez med njenimi člani, s čemer goji obenem tudi družabnost. Prvo otvoritveno predavanje se je, kakor lansko leto, vršilo v restavraciji »Ljubljanskega dvorca«, ki je bila skoro pretresna za vse udeležence predavanja. Predsednik »Soče« g. dr. Dinko Puc je najprej najskrepeje pozdravil vrle »Sočane« kakor tudi predavatelja, poudarjal joč obenem lep napredek predavanj tudi glede njih vsebine. V letošnji predavateljski sezoni je na programu več zanimivih predavanj. Med prijatelji »Soče« smo opazili tudi predsednika odvetniške zbornice in prvobornitelja za našo ljubljansko univerzo g. dr. Danila Majarona.

Serijsko predavanje je v soboto otvoril univ. prof. dr. Aleksander Bilimović, dekan juridične fakultete in strokovnjak v narodnogospodarskih problemih. Za temo si je izbral: Agrarni ustroj in agrarna reforma v Jugoslaviji. Predavanje, dolženo sicer samo za eno uro, je bilo vseskozi zanimivo. Predavatelj je v glavnih obrisih podal verno sliko našega agrarnega ustroja in stanje agrarne reforme.

Uvodoma je predavatelj ugotovil, da je Jugoslavija izključno agrarna država, ker živi po mestih z nad 10.000 prebivalci le 20 odstotkov prebivalstva, ostalih 80 pa na deželi. Mestno prebivalstvo hitro narašča, od l. 1910 do 1921 je prebivalstvo v mestih Jugoslavije naraslo povprečno za 9 odstotkov, nekatera mesta celo za več, tako Zagreb za 37 odstotkov, Beograd za 24 odstotkov in Ljubljana za 14 odstotkov, na drugi strani se je prebivalstvo na ozemlju sedanjje Jugoslavije na deželi zmanjšalo za približno 600.000 ali 5 odst. Prebivalstvo se torej hitro urbanizira, kar je v zvezi z razvojem industrije, obrtništvu in trgovine. Nekateri deli, pred vsemi Slovenija in Vojvodina, so že precej industrijalizirani. Kljub temu ostane Jugoslavija agrarna država in tvori poljedelstvo s pomožnimi panogami, živinorejo, gozdarstvom itd., glavni vir narodnega bogastva. Razvojni tempo celega jugoslovenskega gospodarstva je odvisen od kmetovalca, ki zalaga mešana in industrijsko delavstvo, ki z živčjem odločuje glede izvoza, trgovske bilance in torej denarnega tečaja, krije največji del državnih izdatkov in je glavni odjemalec domače industrije.

Iz tega je razvidno, kakšnega pomena so za obstoj in procvit celega narodnega in državnega življenja problemi, ki se tičejo kmetijstva. Zato si je predavatelj izbral za predmet svojega predavanja to problemo. V glavnih potezih je nato podal sliko agrarnega ustroja Jugoslavije, to je pravnega razmerja kmetovalcev do grude, ki jo obdelujejo, in državne regulacije tega razmerja, to je povojne agrarne reforme.

Najprej je konstatiral velikaanske razlike o stanju kmetijstva v posameznih delih sedanje Jugoslavije. V Jugoslaviji obstojajo še vsi razvojni štadij kmetijstva od gospodarstva nomadov do intenzivnega, na kapitalističen način organiziranega gospodarstva, spojenega z agrarno industrijom. Tako so se v Južni Srbiji ohranili rodovi nomadskega značaja, ki poleti gredo s svojimi čredami v planine in tamkaj skupno izrabljajo pašnike. V številnih krajih so se dalje časa ohranili tudi ostanki nekdanjega agrarnega kolektivizma, pri katerem pripada zemljišče celi vasi, včasih celemu plemenu. Razen tega ostojajo še sedaj v Srbiji, na Hrvaškem, v Crni gori, deloma tudi v Bosni in Hercegovini številne staroslovske in za Slovane tipične družinske zadruge. Kako so te zadruge še sedaj razširjene, se vidi iz tega, da je odpadlo v Srbiji leta 1905, izmed 353.000 skupnega števila gospodarstev 208.000 na družinske zadruge. Na Hrvaškem s Slavonijo je bilo leta 1915. 112.000 zadrug s 178.000 družinami. Polagoma ta patrijarhalni sistem izumira, zadruge razpadajo, vendar jih še veliko obstoja. Interesantno je, da je Slovenija v tem oziru individualistična in predavatelj ni znan niti en slučaj kake družinske zadruge v Sloveniji.

Glede splošnega agrarnega ustroja posameznih delov Jugoslavije je treba žal reči, da Jugoslavija, okupirana od političnih vprašanj, še ni izvršila popisa gospodarstev, zato imamo podatke le izpred vojne. Posamezni kraji kažejo tole približno sliko:

Severna Srbija je dežela izključno kmetijskih posestev. Tu prevladujejo srednje kmetije. Majhnih kmetij do 2 ha je bilo malo (21 odstotkov), posestev nad 100 ha pa je bilo samo 100 (0,02 odst.). V času turške vladavine so se oblikovala tudi v Srbiji veleposestva s turškimi gospodarji (spahiji), pod katerimi so živeli Srbi kot raja ali kmeti. Po osvobodjenju izpod turške jarma je bila izvedena agrarna odveza. Kmetje so postali lastniki zemljišč, za katera so plačali gotovo odkodnino. V severni Srbiji je agrarna reforma izvršena. Ni pa izvršen katastrof z odkodnitvijo točnih mej posameznih, zemljiških parcel. Potreba je tudi komasacija zemljišč, ki so sedaj razdrobljena.

V Južni Srbiji so se do časa priključitve h kraljevini Srbiji po balkanski vojni ohranili preostanki tur. sistema podložništva. Po nastanku kraljevine SHS je bila izvedena agrarna reforma na način, da so postali kmetje obdelovalci lastniki zemlje. Hlastu pa je bilo rezervirano za notranjo kolonizacijo 138.000 ha prostih zemljišč.

V Bosni in Hercegovini se je do sedanjega časa obdržalo »kmetstvo«. Zemlja je pripadala gospodarjem, kmetje so jo le

uživali. Gospodarjem so plačevali v naturi rahlih povprečno 1 tretjino pridelka. Leta 1910. je izdala Avstro-Ogrska zakon o fakultativni agrarni odvezi potom prostovoljnega odkupa zemljišč. Končno je bilo kmetstvo odpravljeno ter je postala zemlja last kmetov le po jugoslovenski agrarni reformi. Odkodnina za zemljišča je bila leta 1921. fiksišana na 255 milijonov, polovica se plačuje v gotovini, druga pa s 40stot. državnimi obligacijami.

Predavatelj je nato kratko opisal položaj kmetov v Dalmaciji, kjer je vladal kolonisti sistem. Nato je prešel v pokrajine, ki so tvorile teritorij bivše Avstro-Ogrske. Po opisu razmer na Hrvaškem se je obrnil na deželno razmerje v Sloveniji. V vseh teh pokrajinah je bila 1848. izvedena agrarna odveza. Do leta 1870. je bil izvršen odkup zemljišč. V roke kmetov je prišel del zemlje, dočim je ostal drugi del v rokah veleposestnikov. Veleposestva so se ohranila kljub agrarni odvezi na Hrvaškem, v Slavoniji, Vojvodini in Sloveniji, kjer je bilo razmeroma prav malo veleposestev. Po statistiki je odpadlo v Sloveniji od celokupne ploščke 995.000 ha na veleposestva z več kakor 100 ha okoli 223.000 ha, od tega pa 75.000 ha na zemljo, ki je bila uporabna za kmetijstvo. Naloga agrarne reforme v Sloveniji je obstojala v delni parcelaciji veleposestev, ki pa je obsegala relativno malo površino.

Predavatelj je nato na podlagi statističnih podatkov podal zgodovino izvedbe agrarne reforme in način, kako jo država z materijalnimi sredstvi v posameznih pokrajinah podpira. Poudarjal je v svojih nadaljnih izjavah, da je ena najnujnejših in najvažnejših nalog agrar. jugoslovenske države skrb za tehnični povzdig domačega kmetijstva. To je naloga države in njenih organov, pa tudi oblastnih samouprav, kmetijskih družb, zadrug in inteligence. Z agrarno reformo je bo zvezano v toliko, v kolikor je parcelacija razkosala več tehnično dovršenih gospodarstev. Agrarna reforma pa je bila potrebna iz ekonomskih, socialnih in narodnopolitičnih razlogov. Delati je treba na to, da povzdigi kmetijskega gospodarstva v kolikor mogoče hitro na domači povzročeno škodo. Takrat se bo šele pokazala v pravi luči agrarna reforma in njena velika korist za narod in državo. Ne smemo namreč pozabiti, da kljub vsemu pomenu industrije za blagostanje posameznih pokrajin in kljub pomenu nadaljnega razvoja industrije za celo Jugoslavijo, vendar za Jugoslavijo velja in bo veljal še dolgo in dolgo izrek slavnega fiziokratna Quesneya: »Bogat kmet — bogata kraljevina«.

Predavatelj je žel za svoja v jasnem in lepem jeziku izražena izjavanja toplo in višarno odobravanje. Predsednik »Kmetijske družbe« g. Ivan Sanič se je nato predavatelju prva prisrčno zahvalil.

Iz Celja

— **Samomor.** V Zagorju pri Laškem se je te dni obesil posestnik Jernej Osteršek. Prejšnji dan je bil na sejnu v St. Lenartu nad Laškem, kjer je baje spreprosi prodal vodo. Med njim in ženo je radi tega nastal prepir, ki ga je baje snal v smrt.

— **Prireditve.** V soboto zvečer se je v veliki dvorani Narodnega doma vršil lep Martinov večer, ki ga je priredila »Orjun« Gaberje. — V nedeljo popoldne je priredilo v veliki dvorani Celjskega doma pevsko društvo »Kolo« iz Zagreba koncert. Proizvajal se je »Oratorij sv. Cirila in Metoda«. Koncert je bil lepo obiskan in se je posetnikom nudil lep umetniški užitek v glasbi. — Invalidska organizacija je pa imela istokotno popoldne gledališko predstavo »Mrak« v veliki dvorani Narodnega doma.

— **Začetek esperatskega tečaja.** V torek, dne 8. tm. se vršil ob 19. zvečer v Rudarski šoli, II. nadstropje na Mariborski cesti prvi sestanek, na katerem se bodo določili dnevi in ure tečaja. Sprejemajo se še nove prijave.

Iz Maribora

— **Zasedanje mariborske oblastne skupščine.** V soboto je bilo s kraljevim ukazom otvrtveno II. redno zasedanje mariborske oblastne skupščine. Zborovanje se je vršilo tokrat v kazinski dvorani. Na seji je podal veliki župan obširen ekspozice o stanju v mariborski oblasti in orisal najnujnejša dela na vseh polih samouprave. Predsednik dr. Leskovar je podal poročilo o delu oblastnega odbora. V debati so posamezni poslanci kritizirali postopanje oblastnega odbora, ki ni predložil predplačnega proračuna, iznešene pa so bile tudi pritožbe o pristanskem postopanju. Poslanec SDS g. Petovar je protestiral zlasti tudi proti temu, da oblastni odbor ne obvešča opozicije o svojem delu ali vsaj o važnejših ukrepih, zlasti finančnega značaja. Po sprejemu nekaterih resolucij in predlogov poslancev je bilo poročilo oblastnega odbora odobreno in seja zaključena. Zasedanje oblastne skupščine je odgodeno za nedoločen čas. V prihodnjih dneh zborujejo le posamezni odseki.

— **Gostovanje zagrebške »Kola« v Mariboru** je bila velika kulturna manifestacija. Maribor je znova pokazal, kako prisrčno zna pozdravljati v svoji sredi brate z juga. Že v soboto pri prihodu na kolodvoru je bil gostom prirejen pristren sprejem. Zvečer pa je bila velika dvorana napolnjena in gostje, ki so želi za svoja preozna izjavanja ponovni aplavz, so bili predmet navdušenih ovacij. Občinstvo jih je obsulo s cvetjem in izražalo željo, naj nas kmalu zopet posejto.

To in ono

480 km na uro

Kakor poročajo iz Rima, je major de Bernardi 22. oktobra pod nadzorstvom oficijelnih kronometristov na 3 km dolgi progi, ki je bila določena od vojaškega geografskega inštituta na Lidu, podvzel več hitrostnih poletov z aeroplanom, pri katerih je dosegel brzino 484.304 km. Ti poleti so se pretekli petek v navzočnosti zastopnikov italijanskega sporta, angleškega, ameriškega in francoskega atašeeja za letalstvo ponovili Major de Bernardi je pri teh ponovnih poletih dosegel povprečno brzino 477.886 km ter je na progah v direktni smeri dosegel celo brzino 484.672 km. Brzina 477.876 kilometrov predstavlja rekord za aeroplane in hidroplane.

Milijon dinarjev pojedel

Pred dnevi je bila policija v Milanu tajno obveščena, da ima neki Anton Gavio ček za 3600 šterlingov. Policija je sumila, da je ček sumljivega izvora, brzokone ukraden, in je začela iskati njegovega lastnika. Našla ga je v neki kavarni. Mož je bil aretiran ter odveden na policijo k preiskavi. Med potjo pa je aretirani Anton Gavio potegnil iz žepa robcem pod pretvezo, da bi si obrisal nos, v istem trenutku pa si je z robcem zakril tudi usta ter ob tej priložnosti pojedel zmečkano kroglico papirja. Na vprašanje, kaj je pojedel, je izjavil, da je bil naslov neke ženske, za katero noče, da bi se izvedelo. Policija je seveda sumila, da je brzokone pojedel iskani ček. V prvem hipu ni vedela, kaj naj stori, pozneje pa je prišla na misel, da je treba

pač počakati na to, da pride ček po naravnem potu zopet na dan, ako se že ne more vrniti po istem potu, kakor je prišel v želodec aretiranca. Seveda se je obenem pojavila bojazen, da bo prišel ček na dan razkasan in neuporabljiv. Ker pa je v Italiji pod fašistovskim režimom že precej časa v rabi ricinovo olje tudi takrat, kadar ne gre za zdravje ljudi, je tudi pri tej priložnosti policija na misel, da bi ne bila napačna njegova uporaba. Aretirani Anton je moral izpiti večjo količino ricinovega olja, da bi čimprej prišel ček v roke policije. Baj je bil uspeh kolosalen. Vsekakor je vredno zabeležiti, da je človek pojedel v hipu milijon dinarjev in sicer ne v jedi in pijači, temveč z navadnim koščkom papirja. Vsekakor je ubogemu Antonu ricinovo olje onemogočilo posledice neizogibnega želodčnega katarja.

Zopet poplave v Ameriki

Iz Amerike zopet javljajo o novih katastrofalnih poplavah, od katerih so prizadete države Nove Anglije in zapadni del države Newyork. Radi neprestanega, že več tednov trajajočega dežja, so narastele vse reke in prestopile bregove. Nasip, ki je varoval mesto Montpelier, se je porušil in vse mesto je pod vodo. Katastrofa je zahtevala več človeških žrtev. V kraju Rochet (Massachusetts) je voda porušila in odplavila nad 400 hiš in več tvojnic, žag in mlinov. Prebivalstvo, ki je bilo pravočasno opozorjeno na grozečo nevarnost, se je rešilo. Materijalna škoda pa je ogromna. V nekaterih krajih se je utrgal oblak in so strahoviti nalivi tra-

jači več dni. Reka Hudson je štiri metre nad normalo.

Kakor javljajo nadaljna poročila, je poplava v mestu Montpelier zahtevala okoli 250 človeških žrtev. Škoda še ni ugotovljena, znaša pa dosedaj nad 50 milijonov dolarjev.

Poplava, ki je prizadela državo Novo Anglijo, je dosedaj največja in se slične katastrofe ne spominjajo niti njeni najstarejši prebivalci. Enajst rek je prestopilo bregove, divje rušev in poridajoče vse pred seboj. Na tisoče ljudi je brez strehe. Podrobna poročila o katastrofi še manjkajo, ker so prekinjene vse telefonske in brzojavne zveze.

L. Z. 127

V ladjedelnici Friedrichshafen v Nemčiji građe sedaj ogromno zračno ladjo, ki bo po svoji velikosti in obsegu še znatno prekašala sloviti Z. R. III., ki je dne 15. oktobra 1924. odplul iz Nemčije v Ameriko, katero je dosegel v 81 urah in 17 minutah. Že takrat je ogromna zračna ladja, ki je pričala o izrednem uspehu nemške tehnike, vzbudila splošno pozornost vsega sveta. Nova zračna ladja, ki bo nosila ime »L. Z. 127«, pa bo prekašala tako v tehničnem, kakor tudi v vsakem drugem oziru Z. R. III. odnosno sedanjo Los Angeles.

L. Z. 127 bo vzdrževal zračni promet med Evropo in južno Ameriko, špicierno pa med Nemčijo in Argentino. Že dimenzije Z. R. III. so bile ogromne, prostor za plin je obsegal 70.000 kubičnih metrov, njegova dolžina je znašala 201.15. največji premer ladje pa 27.64 m. Obsegi novega zračnega velikana pa bodo še večji. Največji premer ladje zrakoplova bo znašal 35 m, dolžina 220 metrov, prostor za plin pa bo obsegal 105.000 kubičnih metrov. Zrakoplov ne bo gonil bencin, ki se je izkazal pri Z. R.

III. kot nepraktično gonilno sredstvo za daljše polete. S porabo goriva se je namreč zmanjšala teža zrakoplova, kar je treba z oddajo nosilnega plina zopet izenačiti. Mesto bencina se bo sedaj uporabljalo že izgotovljen gonilni plin, ki bo imel približno isto specifično težo kakor zrak. porabljeni plin bo torej možno namestiti z zrakom, da se tako izogne zmanjšanju teže zračne ladje. Kakor znano je bli Z. R. III. razdeljen v 14 manjših celic odnosno balonov, ki so bili napolnjeni z vodikom kot nosilnim plinom. Novi zrakoplov pa bo imel v vsaki celici po dva balona, od katerih bo večji služil za sprejem vodika kot nosilnega plina, manjši pa je določen za sprejem gonilnega plina.

V ladjedelnici Friedrichshafen so dela v polnem teku. Že več mesecev izdelujejo posamezne dele zrakoplova, čegar ogrodje je že v dolžini 40 m sestavljeno. L. Z. 127 bo gonilo pet strojev po 400 HP, gondola bo opremljena z vsem mogočim komfortom, v njej bo prostora za 20 do 30 oseb, imela pa bo tudi brezžični aparat. Zrakoplov bo lahko vzel s seboj tudi do okoli 30 ton tovora. Pričakuje se, da bo zgrajen do konca meseca maja l. 1928. Nato bodo izvedeni poskusni poleti, takoj nato pa bo zrakoplov poletel preko oceana v Ameriko.

Kaj ženske najbolj zanima

Neki Anglež je nedavno sestavil originalno statistiko. Gre za vprašanje, kaj ženske najbolj zanima. Po tej statistiki se moški zanimajo: 1. za sport, 2. za kupčijo, 3. za druge moške, 4. za dnevne dogodke, 5. za zabave, 6. za ženske, 7. za rodbinske zadeve, 8. za oblačila, 9. za anekdote. Ženska se interesira: 1. za moške, 2. za toalette, 3. za druge ženske, 4. za zabave, 5. za

rodbinske zadeve, 6. za sport, 7. za kupčijo, 8. za dnevne dogodke. Številka »9« odpade.

Iz te statistike, ki je seveda mero-dajna zlasti za Angleže, je razvidno, da se prav za prav moški in ženska strijnjata samo v tretji točki in še ta je individualna.

Poroka apulskega vojvode

V zgodovinskem dvorcu Copodimonte pri Neaplju se je v soboto dopoldne izvršila svečana poroka vojvode Amadeja Apulskega s francosko princeso Ano Orleansko. Cerkevna poroka je bila v cerkvi San Francesco di Paolo. Priči za nevesto sta bila španski kralj Alfonz in kot zastopnik belgijskega kralja belgijski poslanik v Rimu, za ženina pa grof Turinski in italijanski prestolonaslednik.

Sestanek obeh monarhov, španskega kralja Alfonza in italijanskega kralja Viktorja Emanuela je bil zelo priskrben. Oba kralja sta se objela in poljubila.

V zvezi s poroko pa se v političnih krogih zelo komentira mučna afera, ki je nastala radi odpovedi kardinala Ascalerija, ki je imel nar poročiti, a je v zadnjem trenutku odpovedal svojo asistenco. Kot vzrok se navaja, da je nevestin oče, vojvoda Guiški, vodil znane protirimske organizacije »Action française« tik pred poroko javno izrekel svoje priznanje.

Knjige, brosure, časopise, vsakovrstne tiskovine za društva, posetnice, osmrtnice itd. izdela-juje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

M. Loščenko:

Sreča

Včasih te prevzame občutek, ki te sili stopiti h kakemu neznanemu človeku, da ga vprašaš:

— No, bratec rodni, kako je? Ali si zadovoljen s svojim življenjem? Ali si imel srečo v življenju?

Sploh sem od tedaj, odkar sem obšel na želodcu, že mnogim postavil to vprašanje. Mnogi odgovarjajo s kako domisljico, drugi zopet lažejo, da so krasno živeli, kakor boljše sploh ni mogoče, da imajo največjo plačo in da so presrečni s svojo družino. Le en sam človek mi je odgovoril resno in obširno na moje vprašanje, to je bil moj prijatelj Ivan Tomič, ki je bil steklar po poklicu.

— Ali sem imel srečo? me je vprašal. Kako ti to misliš? Razume se, da sem imel v svojem življenju tudi srečo.

— Ali je bila to kakšna velika sreča?

— Ej, ali je bila velika ali majhna, ti sedaj ne bi znal več povedati, toda meni je ostala za vedno v spominu.

Ivan Tomič je pokadil dve cigareti, potem pa je ubral svoje misli in pričel pripovedovati:

Bilo je pred 20 ali 25 leti. Tedaj sem bil še mlad in lep ter sem si ponosno zavijaval brke. In veruj mi, vedno sem čakal na srečo, na srečo, ki bi nekega dne tudi meni morala zasijati, kakor sem za trdno upal. Prešla pa so leta in ni se ničesar resnega zgodilo. In tako nisem niti opazil, da sem se zaročil, da sem se oženil, da mi je žena rodila otroka, kako je potem žena umrla in pozneje tudi otrok. — vse to je neopazno tiho in mirno prešlo. vse — brez sreče.

Toda nekega dne, bilo je 27. novembra, sem šel, kakor navadno, na delo, a po končanem delu sem se vsedel v krčmo in naročil čaj. In sem tako sedel, pil in mislil: »Minevajo leta, a sreče — ni.«

In ko sem tako še razmišljal, začujem naenkrat okoli sebe razburjene glasove. Obrnem se, gostilničar je mahal z rokami, natakaj je mahal z rokami, pred njima pa je stal vojak in se majal proti bližnji mizi. Hotel je sestiti, pa mu nista pustila.

— Ne! je vzkliknil gostilničar, vam vojakom ni dovoljeno sestiti v krčmi za mizo! Zakaj, drugače bi moral plačati globo. Pojdi lepo domov, dragi moj!

Toda vojak je bil pijan in je na vsak način hotel sestiti za mizo. Končno so pomagali tudi nekateri gostje krčmarju, da so vrgli vojaka na prosto. In ko je bil vojak na cesti, je pobral s tal kamen in — bum! — v veliko stekleno izložbo. Nato je pobegnil.

Veliko steklo na oknu je imelo 2—3 metre. Kdo naj bi to plačal! Krčmar je padel skoro v nezavest; ves je prebledel in se stresel. Vsedel se je ves trd na stol, ne da bi se upal pogledati v okno.

— Ljudje božji! je vzkliknil kakor nor, — ta vojak me je uničil. Danes je sobota. Jutri je nedelja! Dva dni brez stekla v oknu. Kje naj sedaj najdem steklarja? Ako ne dam novega stekla v okno, mi bodo vsi gostje ušli! ...

In gostje so bili zares nezadovoljni. »Vleče!« so dejali nekateri. »Hočemo sedeti na gorkem, sedaj pa vleče!«

Tedaj sem vstal, pokrtil čašo s svojo čepico, da bi se mi čaj ne shladil, tei stopil hladnokrvno pred krčmarja.

— Jaz sem steklar, — sem dejal.

Ko je krčmar začel te besede, je postal takoj boljše volje. Prišel je šteti denar v blagajni, potem pa me je vprašal, koliko bi moglo veljati, ali bi

se ne moglo razbiti okno sestaviti iz manjših kosov.

— Ne, sem mu odgovoril. Iz malih kosov se ne more ničesar napraviti. Menda ima celo steklo 2x3 m. To bi moglo veljati kakih 75 rubljev, kar je zelo poceni.

— Kaj? — je vzkliknil krčmar. — Ali si znorel. Kar lepo se vsedi na svoj stol, pa rajši pij svoj čaj; to bo pametnejše. Luknjo v oknu bom zamašil s cunjami.

Takoj je poslal ženo v stanovanje po cunje, s katerimi je potem res zamašil okno.

Toda cunje so kmalu izpadle, čemur so se vsi gostje smejali. Toda nekateri so se zopet pričeli jeziti. Pretemno je, so dejali, pri taki razsvetljavi se ne more piti. — In čemu naj gledam v te cunje; v cunje lahko zijam tudi doma, se je jezil neki gost, ki je plačal in odšel.

Sedaj je krčmar prišel k meni in me naprosil, naj grem takoj po steklo. Vtaknil mi je denar v roke. Jaz nisem niti čaja popil do konca, temveč sem takoj odhitel k najbližji steklarni. — Zaprt! Kličem, trkam in prosim. Končno so me vendarle spustili notri.

Kaj naj vam še nadalje pripovedujem? Bilo je vse tako, kakor sem si zamislil in — še boljše! Steklo 2x3 je veljalo 5 rubljev, v resnici pet rubljev, skupaj torej 10 rubljev.

Hitro sem izvršil svoje delo.

Sedaj sem izpil še tisti čaj, kolikor mi ga je ostalo, ko sem odhitel v steklarno. Za tem se mi naročil pečene ribe in žganje. Pojedel sem in težkega koraka, majajoč se, odšel iz krčme, v roki pa sem čvrsto držal še 30 rubljev!

Bože moj, kako sem tedaj pil! Cela dva tedna sem pil! ... Hotel sem si še kupiti nove hlače, pa mi je med tem že zmanjkalo denarja.

Da, da, dragi prijatelj. Kakor vidiš, sem vendar imel v življenju srečo; doživel sem svojo veliko srečo. Vse moje ostalo življenje je po tem velikem dogodku potekalo popolnoma mirno. Ni sem več doživel kake velike sreče.

Ivan Tomič je umolknil. Z zavistjo sem pogledal v svojega dragega prijatelja. V svojem življenju še nisem okusil niti sreče, kakršna je bila njegova!

Ali pa je morebiti nisem opazil?

Zahvala.

V nepopisno težkih dneh ob prerani smrti naše ljube, nepozabne gospe

Milene Zerjavove roj. Lavrenčič

nam je z vseh strani naše domovine bilo izraženih toliko dokazov iskrenega sočutja, da se nam skusi olajšati trpljenje, obenem pa toliko plemenite počastitve spomina naše predrage, da smo globoko ginjeni hvaležnosti

Neštetim znanim in neznanim prijateljem, ki so pokojnico kropili, jo zasuli z najlepšim cvetjem, tisočerim, ki so jo spremili na njeni poslednji poti, za stopnikom državnih oblast, občin, korporacij in humanitarnih, kulturnih ter političnih organizacij, bodi na tem mestu izrečena naša iskrena zahvala

Ni nam možno na tem mestu imenovati vseh, ki so nas obdali s svojo ljubeznijo. Nikdar pa nanje ne pozabimo

Veličasten izraz priznanja in sočutja, ki ga je pokazal Sokol I. svoji podstarostki in kumici, kakor tudi topli govor br. Josipa Turka, gospe Maše Gromove in gdč. Marije Grošljeve nam ostanejo v posebno milem spomnu

V Ljubljani, 6. novembra 1927.

Rodbine dr. Zerjav-Lavrenčič-Pehani.

Na voljo imamo angleško in češko blago iz čiste volne za moške suknje, damske plaščke in obleke, priznane dobre rokavice in oblačila, priznane robne industrije, vse vrste drugih preprog, stalno portino domače poročila v nakup po zelo ugodnih cenah

Manufakturna trgovina
J. Kostevec
Ljubljana, Sr. Petra cesta 4.

Invalid
pošten in zanesljiv, išče službo sluge ali inkasanta. Ponudbe na uprav. lista pod »Invalidi« 2490.

Svetovni patent »Zephir«
Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur.
«ZEPHIR», tvornica peč. Suhotica. Zastopstvo v Ljubljani: **BREZNIK & FRITSCH**

V lepo jedilnico
spada **stoletna ura**
ki je v stilu pohištva in omacije dobiš pri **Cuden** Ljubljana, Prešernova 1

Mlade pse
dobre pasme, za stražo, prodam. Udmat št. 46, pri Ljubljani, 2486

Predno si nabavite **pisalni stroj**
si ogledite stroj »Triumph« mod. 10. Glavno zastopstvo za Slovenijo: **Ludovik Žitnik, Ljubljana**
Kolodvorska ulica št. 26, dvorišče 125-L

MR. BAHOVEC
PLANINKA
KARAVANSKI CAZ.

prenavlja, čisti in osvežuje kri, izboljša slabo prebavo, slabotno delovanje čreves in vzpodbuja apetit. — 1 paket 20 Din. Priporoča:

Lekarna Bahovec
Ljubljana, Kongresni trg.

Lutke (punčke)
vsakovrstne, popravilna trgovina na Koler, Stari trg 6. 2493

Glasbenik
po poklicu rokodelca, ki bi bil sposoben, da vežba in vodi sokolsko fanfaro, broječo 17 do 20 članov, se išče. Podrobne ponudbe je poslati na naslov: Sokolsko društvo Sušak—Rijeka na Sušaku. 2488